

крупнейшие вооруженные силы в мире уделяют так много внимания этой технологии. Победитель этой технической гонки, вероятно, будет иметь больше глобальных рычагов влияния, чем страны, которые не уделяют этой проблеме должного внимания.

Литература

1. Перемены на фронте: США заменяет пилотов роботами [Электронный ресурс] / Режим доступа: <https://www.gazeta.ru/army/2019/05/14/12354175.shtml>. – Дата доступа: 16.04.2021.
2. Искусственный интеллект все чаще помогает военным [Электронный ресурс] / Режим доступа: <https://rg.ru/2020/08/23/kak-iskusstvennyj-intellekt-vse-chashche-pomogaet-voennym.html>. – Дата доступа: 19.04.2021.

УДК 385.81

Пачатак Вялікай Айчыннай вайны. План Барбароса

Байда І.М.

Навуковы кіраўнік Савік С. А.

Беларускі нацыянальны тэхнічны ўніверсітэт

Уводзіны. Савецкая прапаганда шмат якія паваенныя гады паўтарала пра раптоўнасць нападу. Але гэта не зусім слушна. Палітычна раптоўнасці не было: усе ведалі, што вайна будзе, і будзе менавіта з фашыстамі. У наяўнасці былі складанасць становішча і пралік Сталіна, які спадзяваўся абхітрыць Гітлера. За 5 дзён да пачатку вайны, 16 чэрвеня ў савецкім друку была апублікавана Заява ТАСС, у якой аспрэчваліся паведамленні заходняй прэсы – пра канцэнтрацыю германскіх войскаў на Усходзе і сцвярджалася, што Германія гэтак жа выконвае ўмовы Пакта пра ненапад, як і СССР. Заява ТАСС пра безгрунтоўнасць чутак пра магчымую вайну паміж СССР і Германіяй фактычна дэзарыentoўвала савецкіх людзей. Так, прыкладам, у чэрвені 1941 г. частка камандзіраў пайшла ў звычайныя летнія водпускі. Вінавата і вайсковая выведка, што не выявіла мэты, сілы і месцаванне надыходных груповак: савецкае камандаванне лічыла першай мэтай Германіі захоп эканамічнага патэнцыялу Украіны. Тым часам як германскі план "Барбароса" нагадваў атачэнне і знішчэнне асноўных сіл Чырвонай Арміі на лініі Дняпро-Заходняя Дзвіна і хуткае пасоўванне танкавых кліноў груп войскаў «Поўнач», «Цэнтр» і «Поўдзень» у кірунках Ленінграда, Масквы і Кіева. План пад кодавай назвай «Барбароса» быў распрацаваны ў 1940 г. Ён агадваў імгненны разгром асноўных сіл Чырвонай Арміі. Вайну меркавалася выйграць цягам 2–3 месяцаў [1, с. 251].

Асноўная частка. Выбраўшы ноч з суботы на нядзелі 22 чэрвеня 1941 г., германскае камандаванне без аб'явы вайны напала на СССР. Яно нанесла ўдары адначасна сухапутнымі і паветранымі сіламі, прадраўшы мяжу і пабіўшы большасць савецкіх самалётаў на аэрадромах, бамбавала буйныя прамысловыя цэнтры, чыгуначныя вузлы і з дапамогай бамбаванняў і дыверсій парушыла сувязь і кіраванне войскамі. Агульнае стратэгічнае заданне плана «Барбароса» – «нанесці паразу Савецкай Расіі ў хуткабежнай кампаніі яшчэ да таго, як будзе скончана вайна супраць Англіі».

У грунт задумы была пакладзена ідэя «раскалоць фронт галоўных сіл рускаму войску, засяроджанаму ў заходняй частцы краіны, хуткімі і глыбокімі ўдарамі магутных рухомых групавак паўночней і паўднёвей Прыпяцкіх балотаў і, скарыстаючы гэты прарыв, знішчыць раз'яднаныя групы варожых войскаў». Планам агадвалася знішчэнне асноўнай масы савецкіх войскаў заходней за рэкі Дняпро і Заходняя Дзвіна, не дапусціўшы іх адыходу ўглыб краіны.

У развіццё плана «Барбароса» (У германскай і заходняй вайскавай гісторыі вядома як «Аперацыя Тайфун») галоўнакамандуючы сухапутных войскаў 31 студзеня 1941 года падпісаў дырэктыву па засяроджванні войскаў.

На восьмья суткі нямецкія войскі павінны былі выйсці на мяжу Каўнас, Баранавічы, Львоў, Магілёў – Падольскі. На дваццатыя суткі вайны яны павінны былі захапіць тэрыторыю і дасягнуць мяжы: Дняпро (да раёна паўднёвей за Кіеў), Мазыр, Рагачоў, Орша, Віцебск, Вялікія Лукі, паўднёвей за Пскоў, паўднёвей за Пярну. Пасля гэтага ішла паўза працягласцю дваццаць дзён, падчас якой меркавалася засяродзіць і перагрупаваць злучэнні, даць адпачынак войскам і падрыхтаваць новую базу забеспячэння. На саракавы дзень вайны павінна была пачацца другая фаза наступу. Падчас яе планавалася захапіць Маскву, Ленінград і Данбас. Адменнае значэнне надавалася захопу Масквы: «Захоп гэтага горада азначае як у палітычным, гэтак і ў эканамічным адносінах вырашальны поспех, не кажучы ўжо пра тое, што рускія пазбудуцца найважнага чыгуначнага вузла». Камандаванне вермахта лічыла, што на абарону сталіцы Чырвоная Армія кіне апошнія астатнія сілы, што дасць магчымасць разграміць іх у адной аперацыі. У якасці даканцовай была паказана лінія Архангельск – Волга – Астрахань, аднак германскі Генеральны штаб так далёка аперацыі не планавалі. У плане «Барбароса» дэталева выкладаліся заданні груп войскаў і войскаў, парадак узаемадзеяння паміж імі і з войскамі хаўруснікаў, а таксама з ВПС і ВМФ і заданні апошніх. У дадатак да дырэктывы ОКХ быў распрацаваны шэраг дакументаў, у тым ацэнка Савецкіх Узброеных сіл, дырэктыва па дэзынфармацыі, разлік часу на рыхтоўлю аперацыі,

адмысловыя ўказанні і інш. У падпісанай Гітлерам дырэктыве № 21 у якасці найранняга тэрміну нападу на СССР клікалася дата 15 траўня 1941 года. Пазней з-за адцягнення часткі сіл вермахта на Балканскую кампанію чарговай датай нападу на СССР была названа 22 чэрвеня 1941 года. Даканцовы загад аддадзены 17 чэрвеня [2, с. 301].

Першы перыяд вайны (22 чэрвеня 1941 г. – 18 лістапада 1942 г.). Нямецкія войскі 22 чэрвеня 1941 г. раптам уварваліся на тэрыторыю СССР на ўсім працягу яе велізарнай мяжы. Нягледзячы на зацяты супраціў Чырвонай Арміі, супернік спачатку меў значныя поспехі. Было страчана 2/3 еўрапейскай тэрыторыі краіны. Пад канец верасня пачалася бітва пад Масквой, стала я адным з найважных падзей Вялікай Айчыннай вайны. Яна скончылася паразай вермахта.

Летам 1942 г. германскае камандаванне арганізавала буйны наступ на поўдні дзеля захопу басейна Волгі, вугляносных і нафтаносных раёнаў краіны. Восенню 1942 г. часткі Чырвонай Арміі спынілі пасоўванне нямецкіх войскаў у раёне Сталінграда і перадгор'ях Каўказа [3, с. 113].

Другі перыяд вайны (19 лістапада 1942 г. – канец 1943 г.). Яго пачатак адзначаны контрнаступам Чырвонай Арміі пад Сталінградам. Бітва на Волзе з'явілася вырашальным этапам у дасягненні карэннага пералому ў вайне. Летам 1943 г. нямецкае камандаванне распачало буйны наступ у раёне Курскага выступу. Разгром нямецкіх войскаў у Курскай бітве (чэрвень–жнівень 1943 г.) скончыў карэнны пералом падчас Вялікай Айчыннай вайны.

Трэці перыяд вайны (студзень 1944 г. – 9 траўня 1945 г.) Перыяд улучае выгнанне нямецкіх войскаў за межы СССР, вызваленне ад акупацыі краін Еўропы, поўны крах Германіі і яе безумоўную капітуляцыю, якая была падпісана 8 траўня 1945 г. у Карлсхорсте (прыгарад Берліна). Так скончылася Вялікая Айчынная вайна [4, с. 110].

Заклучэнне. Аперацыя «Барбароса» скончылася няшчасцем. Нягледзячы на дасягнутыя вермахтам уражальныя поспехі, спроба разграміць СССР у адной кампаніі правалілася. Асноўныя прычыны можна знайсці ў агульнай недаацэнцы Чырвонай Арміі. Нягледзячы на тое, што да вайны агульная колькасць савецкіх войскаў была адгадана нямецкім камандаваннем аддана, да буйных пралікаў Абвера варта аднесці няслушную ацэнку савецкіх бранятанкавых войскаў. Іншы сур'ёзны пралік складаўся ў недаацэнцы мабілізацыйных магчымасцяў СССР. Да трэцяга месяца вайны чакалася сустрэць не больш за 40 новых дывізій Чырвонай Арміі. Насамрэч савецкае кіраўніцтва толькі ўлетку на фронт скіравала 324 дывізій (з улікам разгорнутых раней за 222 дывізій), то бок у гэтым пытанні нямецкая выведка памылілася больш чым у «2,5 разу». Ужо падчас

штабных гульняў, што праводзяцца нямецкім Генеральным штабам, высветлілася, «што наяўных сіл недастаткова. Асабліва цяжкая сітуацыя складалася з рэзервамі. Фактычна, «Усходні паход» мела быць выйграваць адным эшалонам войскаў. Такім чынам, было ўсталявана, што пры паспяховым развіцці аперацый на тэатры вайсковых дзеянняў, «які пашыраецца да ўсходу нахшталт варонкі», нямецкія сілы «апынуцца недастатковымі, калі не атрымаецца нанесці вырашальнае пашкоджанне рускім да лініі Кіеў–Мінск–Чудскае возера». Да таго ж ужо ў жніўні паўстала пытанне прыярытэту мэт: Ленінград, Масква ці Растоў. Калі гэтыя мэты ўступілі міжсобку ў супярэчнасць, паўстаў крызіс камандавання. Група войскаў «Поўнач» не змагла захапіць Ленінград. Група войскаў Поўдзень не змагла здзейсніць глыбокі ахоп сваім левым флангам і знішчыць асноўныя войскі суперніка на правабярэжнай Украіне ў запланаваныя тэрміны Надалей паварот асноўных сіл Групы войскаў Цэнтр ад Масквы прывёў да страты важнага часу [5, с. 45].

Літаратура

1. Зуеў, М. Н. Гісторыя Расіі з найстаражытных часоў да канца XX стагоддзі / М. Н. Зуеў. – М. : Дроп, 2000. – 251 с.
2. Арлоў, А. З. Гісторыя Расіі з найстаражытных часоў да нашых дзён. / А.С. Арлоў. –М. : Праспект, 2000. – 301 с.
3. Сахарова, А. Н. Гісторыя Расіі. XX стагоддзе. / А. Н. Сахарова. – М. : АСТ, 1996. – 205 с.
3. Сакалоў, А. К. Курс савецкай гісторыі. 1941–1991. А. К. Сакалоў. – М. : Выш. школа, 1999. – 215 с.

УДК 358.4

Развитие лазерного оружия армии США в борьбе с беспилотными летательными аппаратами

Батуро И. А.

Научный руководитель Грушевский Д. П.

Учреждение образования

«Гродненский государственный университет имени Янки Купалы»

Анализ последних вооруженных конфликтов, таких как Сирия, Украина, Афганистан, Ирак и Нагорный Карабах показывает активное применение беспилотников всеми участниками конфликтов. Перед военным руководством многих государств встал вопрос о борьбе с такими аппаратами. Не исключение стала и армия США, которая в Афганистане, Ираке столк-